

РЕШЕНИЕ

№ 60201

гр. София, 10 януари 2022 год.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение в открито съдебно заседание на осемнадесети ноември през две хиляди двадесет и първа година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЛАДА ПАУНОВА
ЧЛЕНОВЕ: БЛАГА ИВАНОВА
КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при участието на секретаря Н. ПЕЛОВА и след становище на прокурора от ВКП, П. МАРИНОВА, като разгледа докладваното от съдия Медарова наказателно дело № 517/21 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото се разглежда за трети път пред ВКС, който съгласно разпоредбата на чл. 354, ал. 2 от НПК разполага и с правомощията на въззивна инстанция.

Образувано е по протест на апелативен прокурор от Апелативна прокуратура - В. Търново и по жалба на частните обвинители Р. И. А. и С. П. А., чрез техния повереник, адв. М. М. срещу решение № 15/15.03.2021 г. на Апелативен съд-гр. В. Търново, постановено по в.н.о.х.д. № 237/2020 г., с което е изменена първоинстанционната присъда на Окръжен съд-гр. Русе, № 44/14.11.2018 г., по н.о.х.д. № 207/2018 г.

С решението на апелативния съд деянието на подсъдимия В. И. М. е преквалифицирано от престъпление по чл.116, ал.1, т.11, пр.1 вр. чл.115 от НК в престъпление по чл.124, ал.1, пр.3, вр. чл.130, ал.2 от НК, като подсъдимият е признат за виновен в това, че на 08.07.2017 г. в [населено място] причинил по непредпазливост смъртта на А. С. А., вследствие на умишлено нанесена лека телесна повреда, настъпила на 15.07.2017 г. в „УМБАЛ-/населено място/“ в [населено място]. Подсъдимият М. е признат за невиновен и оправдан по първоначално повдигнатото обвинение за престъпление по чл.116 от НК и наложеното с присъдата наказание е намалено от двадесет години на четири години и шест месеца лишаване от свобода, като е изменен първоначално определения режим на изтърпяване на наказанието от „строг“ на „общ“. В останалата част присъдата на окръжния съд е била потвърдена. С въззивното решение подсъдимият М. е осъден да заплати сумата от 2 629,20 лв. разноски по делото в полза на ВТАС.

Въззивното решение на Апелативен съд-гр.В. Търново, което е предмет на настоящата касационна проверка е трето по ред и е постановено след отмяната по касационен ред на второто въззивно решение на АС – гр. В. Търново, №

264/30.01.2020 г., постановено по в.н.о.х.д. № 305/2020 г., с решение №70/21.07.2020 г. на ВКС, 3-то НО и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на същия въззивен съд.

Постановеното в хода на първото въззивно производство решение на АС – В. Търново, № 113/04.06.2019 г. по в.н.о.х.д. № 66/2019 г. е било отменено с първото касационно решение № 153/08.10.2019 г. по н.д. № 750/2019 г. на ВКС, I НО и делото е върнато за ново разглеждане от друг въззивен състав на същия съд.

Настоящото касационно производство е трето по ред и се разглежда по протест на прокурора от апелативна прокуратура и касационна жалба на частните обвинители срещу третото въззивно решение на АС – В. Търново, описано по-горе.

В касационния протест на прокурора се съдържа оплакване за допуснатото от въззивния съд съществено нарушение на процесуалните правила, изразяващо се в неизпълнение на задължението за всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото от значение за обвинението и на обективния им анализ, съобразно изискванията на чл.107, ал.5 от НПК.

Прокурорът намира, че цитираните нарушения в доказателствената дейност на въззивния съд са довели до неправилно установени факти относно механизма на деянието и поведението на подсъдимия и пострадалия при извършването му. Оспорват се фактическите изводи на съда за това, че при нанасянето на удара от страна на М., той се е отдръпнал назад с цел да се предпази, което съвместно с алкохолното опиянение, в което се намирал е довело до загуба на равновесие и падане назад от цял ръст, придружено със силен удар в областта на главата. Описаните фактически положения се твърди, че неправилно са изведени от противоречивите свидетелски показания на свидетелите С. А., Й. Й. и В. А., както и от неправилната интерпретация на депозираните от свидетеля Н. И., които при съвкупното им обсъждане и анализ биха довели до противоположни изводи за механизма на причиняване на увреждането и поведението на пострадалия при удара. Оспорва се обективността на извода на съда за отдалечеността на подсъдимия от пострадалия преди удара, който е лишен от доказателствена основа и ясни мотиви за възприемането му. Възразява се срещу отказа на въззивния съд да назначи допълнителна съдебно медицинска експертиза за изясняване на точния механизъм на причиняване на установените при аутопсията на трупа телесни увреждания, което е довело и до неправилни фактически изводи в тази насока.

В тази връзка се оспорват и изводите за субективната страна на деянието, които са рефлектирали върху вида на умишлената телесната повреда и нейната оценка.

В протеста се прави искане за назначаване от ВКС на комплексна съдебно - медицинска експертиза, която да отговори на конкретно поставени въпроси относно причините и механизма на получаване на множество цитирани телесни увреждания в областта на главата на пострадалия, възможния начин на получаването им, включително силата на ударното въздействие и причиненото от него ускорение и последвалите телодвижения на обекта, довели до падането му на земята. Както и относно вида и характера на същите увреждания и на фрактурата на черепа.

В заключение, в случай на отхвърляне на доказателственото искане, прокурорът моли да се отмени решението на въззивния съд и да се потвърди присъдата на първата инстанция с приетата в нея правна квалификация на деянието и с наложената санкция.

В касационната жалба на частните обвинители се релевират касационните основания по чл.348, ал.1, т.1-3 от НПК. Доводите се поддържат в условията на алтернативност. Първоначално се твърди нарушение на материалния закон, като се оспорват изводите на съда за непредпазлива форма на вина по отношение настъпването на смъртта на пострадалия и се намират за правилни изводите от присъдата на първия съд за евентуален умисъл от страна на дееца по отношение на вредоносния резултат. Излагат се подробни съображения в подкрепа на становището, че подсъдимият се е отнасял безкритично към настъпването на смъртта на пострадалия в резултат от удара, който му е нанесъл в областта на главата, като едновременно с това е предвиждал тази възможност като обективен резултат. В същата насока се разглежда и поведението на М. след инцидента – ритането с крак на жертвата и бягството от местопроизшествието. В жалбата се цитира съдебна практика на ВКС за субективната страна на телесните повреди и убийствата, като частните обвинители намират, че въззивният съд е оценил неправилно фактите по делото за състоянието на пострадалия по време на деянието и поведението на подсъдимия при удара, включително и разликата във възрастта им, което е довело и до неправилни изводи по приложимото право. Изводът на съда за отстъпването назад от пострадалото момче при нанасянето на удара се определя като доказателствено необезпечен и при неправилна интерпретация на свидетелските показания на очевидците и заключението на съдебно медицинската експертиза. При възприетите фактически данни се прави искане за отмяна на решението и потвърждаване на присъдата на първия съд, с която подсъдимият е признат за виновен в извършване на престъпление по чл.116 от НК и му е наложено съответно наказание. Като втора алтернатива се прави искане за преквалификация на деянието като смърт по непредпазливост, настъпила в резултат на средна телесна повреда.

Като трета алтернатива се поддържа оплакването по чл.348, ал.1, т.2 от НПК. Счита се, че по делото не са изяснени в цялост вида и характера на установените в областта на главата на пострадалия травматични увреждания и начина на тяхното получаване, както и причинно-следствената връзка с нанесения от подсъдимия удар. В тази връзка се прави искане за назначаване на комплексна съдебно медицинска експертиза с аналогични задачи като поставените в протеста на прокурора.

В съдебно заседание пред ВКС прокурорът от Върховна касационна прокуратура поддържа протеста на апелативния прокурор по съображенията, изложени в него, като намира, че при постановяването на въззивното решение са допуснати съществени процесуални нарушения и нарушения на материалния закон, довели до прилагане на закон за по-леко наказуемо престъпление, който не е следвало да бъде приложен. Излага фактическа обстановка, която счита, че се установява от доказателствата по делото, същественото при която е, че подсъдимият е съзнавал тежкото алкохолно опиване на пострадалия при нанасянето на удара в главата, с което го е изненадал, след като се е затичал към него и посредством същия удар го е съборил на земята. По този начин му е причинил тежка черепно мозъчна травма, от която е настъпила неговата смърт.

Счита, че подсъдимият е действал при евентуален умисъл за причиняване на смърт по хулигански подбуди при нанасянето на удара – съзнавал е настъпването на смъртта като възможен вредоносен резултат, както и поведението му е било израз на надмощие и агресия, както и проява на пълно пренебрежение към правилата на обществото. Липсата на установена следа от удар в областта на лицето на пострадалия счита, че е по причина на поставената кислородна маска

след приемането му в болничното заведение, а направената аутопсия е след продължителен период от време, когато е настъпила смъртта. С оглед изложеното поддържа искането за потвърждаване на присъдата на първия съд относно правната квалификация на деянието и за налагане на наказание в рамките на средния законов размер, при липса на отегчаващи обстоятелства, но с цел ефективно постигане на целите на генералната превенция.

Повереникът на частните обвинители, адв. М., пред ВКС поддържа касационната жалба на доверителите си, като заявява, че се присъединява към изложените от прокурора съображения. Моли да се остави в сила присъдата на първия съд с приетата в нея правна квалификация на деянието по чл.116 от НК .

Защитникът на подсъдимия, адв. В. пред касационната инстанция застъпва становището, че решението на въззивния съд като правилно и законосъобразно следва да се остави в сила. Намира възприетата правна квалификация за правилна и съответна на фактите по делото, съгласно които в основата на конфликта е поведението на пострадалия, който пръв е нападнал племенника на подсъдимия и с това е предизвикал намесата на подсъдимия. Счита, че не са налице доказателства за хулигански подбуди от страна на дееца, като се позовава на експертните становища за възможността травмата да е резултат от падане от собствен ръст, без нанасяне на предходен удар. В заключение сочи, че механизмът на деянието е изяснен от назначените по делото експертизи и решението на въззивния съд е съобразено със заключенията на вещите лица. Намира наложеното наказание за справедливо и моли да се остави в сила въззивното решение.

Подсъдимият М., в последната си дума пред ВКС моли за справедлива присъда.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и след извършване на проверка на атакуваното въззивно решение на АС – В. Търново, в рамките на законите си правомощия по чл.347, ал.1 от НПК и чл.354, ал.5 от НПК, намира за установено следното:

С обжалваното въззивно решение апелативният съд е приел за установена фактическа обстановка, съгласно която е намерил за доказано авторството на подсъдимия в извършване на деяние по чл.124, пр.3, вр. чл.130, ал.2 от НК, за което го е признал за виновен и му е наложил съответно наказание. Съдът е оправдал подсъдимия по първоначално предявеното обвинение за престъпление по чл.116 от НК, за което е бил предаден на съд. В останалата част е потвърдил присъдата на първата инстанция и е осъдил подсъдимия М. да заплати направените разноски в производството пред апелативната инстанция.

Настоящият касационен състав намери, че за изясняване на фактическата обстановка по делото е необходимо да упражни правомощията си по чл.354, ал.5 от НПК, поради което проведе въззивно съдебно следствие с повторен разпит на вещите лица, изготвили три от експертизите по делото – съдебномедицинска експертиза на труп, съдебно медицинска експертиза по писмени данни и комплексна съдебно-медицинска експертиза, назначена от въззивния съд, чието решение се контролира от настоящият касационен състав.

Въз основа на анализа на цялостната доказателствена съвкупност, установена при предходните въззивни и първоинстанционно производства, включително и от разпита на експертите пред ВКС се намери за установена фактическа обстановка, която кореспондира с възприетата от въззивната инстанция при постановяване на настоящото трето по ред въззивно решение.

По фактическата обстановка:

ВКС прецени, че за установяване на фактическата обстановка по делото е необходимо да използва правомощията си по чл.354, ал.5 от НПК и прие от фактическа страна следното:

На процесната дата, 08.07.2014 г. подсъдимият М. и пострадалият А. посетили дискотека „име“, в [населено място], където употребили алкохол. Двамата пристигнали по различно време и в различни компании и при престоя си в заведението не контактували помежду си. В дискотеката се намирал и племенника на подсъдимия, свидетелят Й. Й., който бил в отделна трета компания, състояща се от негови приятели и познати. След затварянето на дискотеката, около 05.30 часа сутринта всички посетители на заведението го напуснали, включително подсъдимият М., пострадалият А. А. и свидетелят Й., като всеки от тях се придвижвал със собствената си приятелска група.

Пострадалият А., който употребил около 400 гр концентрат при престоя си в дискотеката, бил значително повлиян от изпития алкохол, но въпреки това се придвижвал сравнително устойчиво и без загуба на равновесие. По пътя пострадалият и групата на свидетеля Й. влезли първоначално в словесни пререкания, а впоследствие след като А. А. останал сам /разделил се с приятелите си и вървял след групата, в която се движел Й./ и в опити за физическа размяна на удари. Пострадалият нанесъл слаб удар с юмрук по лицето на Й., /след като избегнал удара, който свидетелят се опитал да му нанесе/ който реагирал с вик на нападението. Ответната реакция на този свидетел била възприета от вуйчо му, подсъдимия М., който вървял най-отпред пред групата на племенника си заедно със свой приятел, и той тичайки се върнал назад и нанесъл удар с ръка в лявата страна на лицето на А. А. с неголяма сила. При нанасянето на удара А. се отдръпнал леко назад, за да се предпази. В резултат от нанесения удар от М. и отдръпването назад, А. загубил равновесие и паднал по гръб на земята, при което ударил дясната теменна част на главата си в земната повърхност, която била застлана с плочки. Падането на пострадалия било от собствен ръст, ударът на главата в плочките бил директен без приплъзване на тялото и поради това много силен. При удара било причинено счупване на черепа в дясната област и множество вътречерепни увреждания на мозъка, включително и чрез механизма на противоудар.

Подсъдимият М. побутнал пострадалия с крак и след липсата на реакция от негова страна, напуснал мястото на инцидента заедно с всички останали присъстващи лица.

А. А. останал да лежи на земята в безсъзнание, до пристигането на негов братовчед, свидетеля К. П., с когото по-рано същата вечер разговарял по телефона, уведомил го къде се намира и го помолил за помощ, поради страх от нападение от групата на Й. П. сигнализирайки на тел. 112 за състоянието на пострадалия, който непосредствено след сигнала бил откаран от екип на спешна медицинска помощ до СМБАЛ /населено място/, където му била оказана медицинска помощ. Независимо от проведеното лечение, А. останал в безсъзнание, като починал на 15.07.2017 г.

По време на престоя в болничното заведение, на А. бил извършен съдебномедицински преглед от вещото лице Д., на 10.07.2017 г., два дни след приемането му по спешност в лечебното заведение. При прегледа, пострадалият А. А. е бил в кома, с поставена кислородна маска и стомашна сонда през лява ноздра. Констатирани са следните видими увреждания: в дясната тилна област на окосмената част на главата, бледо синьо-червено кръвонасядане на площ около 6 см, със слабо оформена коса, почти напречна ивица с централно просветляване, с ширина около 0.5 см и умерено изразен разлат оток. Отворът на слуховия канал на

дясното ухо е зацапан със засъхнала кръв. При прегледа, по лицето, главата, шията, тялото и крайниците не са установени други видими травматични увреждания, с давност от датата на инцидента.

След настъпването на смъртта, вещото лице Д. е изготвил съдебномедицинска експертиза на труп, от заключението на която е установено, че при външния оглед на лицето, главата и шията на А. не са установени видими следи от травматични увреждания, а при вътрешния оглед на главата е установено счупване на черепа с фрактурна линия, започваща от дясната тилна област, преминаваща през дясната слепоочна област, дясна пирамида и предната част на дясната средна черепно-мозъчна ямка, както и множество вътре черепни увреждания както в дясната, така и в лявата част на мозъка.

По доказателствата:

Апелативният съд, постановил третото въззивно решение е изпълнил задълженията си по чл.314 от НПК за цялостна проверка на първоинстанционната присъда, като извършеният доказателствен анализ е обстоен и пълен, както и отговаря на поставените от ВКС указания при второто касационно производство за отстраняване на допуснатите от втория въззив съществени процесуални нарушения в доказателствената му дейност. За тази цел е проведено въззивно съдебно следствие с повторни разпити на свидетелите очевидци на инцидента, Н. И., С. А., Й. Й., В. А. и Ж. Й. с отстраняване на противоречия в техните показания, по реда на чл.281 от НПК. Приобщени са показанията на свидетеля Р. К. от досъдебното производство, поради трайното му отсъствие от страната и липсата на данни за известен адрес в чужбина, както и е назначена допълнителна комплексна съдебно медицинска експертиза с цел изясняване причината за настъпване на смъртта и възможния механизъм на причиняване на несъвместимото с живота телесно увреждане, което е довело до този резултат. Извършените съдебно следствени действия от апелативната инстанция са с цел изясняване поведението на пострадалия преди падането му на земята и причината за това, при отчитане възможните хипотези, възприети в заключението на медицинската експертиза – отдръпване назад като защитна реакция спрямо нанесен удар или просто залитане на пострадалия без предприемане на защитни действия /съгласно указанията на ВКС/. Доказателственият анализ на апелативния съд е правилен и на базата на обективен прочит на доказателствената съвкупност. Съдът е анализирал обстойно противоречията между отделните разпити на цитираните свидетели, които са присъствали на мястото на инцидента, аргументирал е надлежно становището си на кои от тях дава кредит на доверие и правилно е заключил, че от съдържанието им се потвърждава поведението на подсъдимия по нанесен удар спрямо пострадалия преди падането му на земята, който последният е възприел непосредствено преди нанасянето му и леко се е отдръпнал назад, с цел да се предпази. Преки очевидци на удара са свидетелите В. А., С. А., Н. И., Й. и К., като в показанията на В. А., С. А. и Й. се съдържат доказателства, че пострадалият е реагирал защитно на нападението на М., като се е отдръпнал леко назад. ВКС споделя изложените от въззивния съд мотиви в насока обективността на кредитираните гласни доказателства и не намира основания за различна оценка на тяхното съдържание.

Вярната интерпретация на събраните в хода на въззивното съдебно следствие доказателства и на заключението на допълнителната медицинска експертиза са довели до правилно установяване на фактическата обстановка, възприета от контролираната инстанция в настоящото въззивно решение, предмет

на касационна проверка. Настоящият състав на ВКС възприема фактическите изводи на апелативната инстанция, че смъртта на А. А. е настъпила в резултат от получена тежка черепно-мозъчна травма, изразяваща се в счупване на черепа и контузии на мозъка, която е причинена от удар на главата / в дясна тилна област/ в земята, след падане по гръб от собствен ръст. Пострадалият е паднал на земята след нанесен удар от подсъдимия М. в областта на лицето, съвместно със загуба на равновесие от негова страна, поради алкохолното опиване, в което се намирал и отдръпването му назад с цел предпазване от същия удар.

Правилни са изводите на съда, че причините за черепно-мозъчната травма на А. са комплексни – ударът по лицето, нанесен от подсъдимия и поведението на пострадалия по промяна на позицията на тялото, чрез отдръпването му назад / с предпазна цел /, съпътствано със загуба на равновесие и падане по гръб на земята, при което е получено счупването на черепа в дясно. Възприетият от въззивния съд механизъм на получаване на увреждането се потвърди изцяло чрез повторния разпит на вещите лица, изготвили три от съдебно медицинските експертизи за пострадалия, включително и от наличните доказателства за проведените прегледи и изследвания преди настъпването на смъртта, по време на болничното лечение.

ВКС възприема за правилни изводите на въззивния съд, че ударът, който подсъдимият М. е нанесъл в областта на лицето на пострадалия е бил с неголяма сила и за падането на А. А. на земята от собствен ръст, /при което е получен силният удар в дясната част на главата, причинил тежката черепно-мозъчна травма/ е допринесло и собственото му поведение по отдръпване назад, както и алкохолната му повлияност, която е намалила устойчивостта и равновесието на тялото му.

Възраженията от протеста и въззивната жалба на частните обвинители по неправилна интерпретация на гласните доказателства, събрани при разпитите на свидетелите – очевидци за поведението на пострадалия преди и по време на нанасяне на процесния удар от подсъдимия М. са неоснователни и не почиват на верен прочит на съдържанието на доказателствените източници. Контролираният съдебен състав е направил цялостен преглед на свидетелските показания на очевидците, които е оценил съвместно със заключението на комплексната медицинска експертиза относно възможния механизъм на причиняване на несъвместимото с живота увреждане, довело до настъпването на смъртта. В резултат на прецизната си доказателствена дейност съдът е достигнал до верни фактически изводи за протичането на процесния инцидент, които ВКС напълно споделя.

За изясняване на въпроса относно причините и механизма на констатираните при аутопсията на трупа на пострадалия увреждания в областта на главата – вътрешни и външни и в съответствие с исканията на държавното и частно обвинение за повторна комплексна съдебно медицинска експертиза, ВКС допусна повторен разпит на вещото лице Д., изготвило съдебно медицинските експертизи на труп и писмени данни и на експертите, изготвили повторната комплексна експертиза, назначена от въззивния съд, в изпълнение на правомощията му по чл.354, ал.5 от НПК. Устните разяснения на вещите лица кореспондират изцяло с фактическия извод на въззивния съд, че падането на пострадалия върху терена е иницирано от нападението на подсъдимия спрямо него, чрез удар с ръка в областта на лицето, нанесен с неголяма сила. Както и че за по-интензивната сила на последвалия удар на главата със земната настилка е допринесло и поведението на самия пострадал, който инстинктивно се е отдръпнал назад, за да се предпази от удара. Този фактически извод правилно е базиран на комплексния анализ на

свидетелските показания на присъствалите на инцидента свидетели и експертното становище на вещите лица от комплексната и единични медицински експертизи за възможния механизъм на причиняване на телесното увреждане.

От съществено значение за възприемане на изводите по фактите за механизма на получаване на черепно мозъчната травма, от която е настъпила смъртта на А. А. е изясняване на силата на ударното въздействие, упражнено от подсъдимия М. по лицето на пострадалия.

ВКС намира за напълно правилен фактическия извод на апелативния съд, че ударът, нанесен от подсъдимия е бил с неголяма сила, за което свидетелства липсата на видими следи по лицето на А. А. – отоци, кръвонасядания, синини или каквито и да било други видими външни увреждания, които се получават при нанасяне на силен удар в областта на лицето. Пострадалият А. е бил под непрекъснато медицинско наблюдение от приемането му в болничното заведение, непосредствено след получаване на травмата до настъпването на смъртта, като всички получени увреждания са установени и описани детайлно в историята на заболяването и в изготвените медицински експертизи – на живо лице и на труп. От повторния разпит на вещото лице Д., който е прегледал пострадалия преди настъпването на смъртта е изяснено с категоричност, че в областта на лицето не са били налични следи от увреждания под формата на рани, охлузвания, кръвонасядания, отоци и др., които да обективират нанесен силен удар в тази област, както и че по принцип човешкото лице няма такива зони, които да забавят появата на видими увреждания от удар със значителна или средна сила. Отделно, няма медикаменти, с обезболяващо или друго действие, които да намалят или да отстранят наличието на очакван оток или видими травматични увреждания в областта на лицето. Вещото лице потвърждава, че кислородната маска, която е била поставена върху лицето на А. по време на болничния му престой, при извършения на 10.07.2017 г. преглед е била свалена временно,/което е отразено и в приложения към експертната снимков материал/ за да се извърши пълен оглед на лицето и да се провери наличието на следи от увреждания, каквито не са констатирани. Аналогични изводи се съдържат и в комплексната медицинска експертиза, базирани на проведените образни изследвания по време на лечението приживе, / трикратни компютърно томографски изследвания от вещото лице К. – рано сутринта при постъпването на А. в болничното заведение, по-късно през деня и на следващия ден, 08.07.2017 г./ и от извършената впоследствие аутопсия, което изключва наличие на травми или други възпалителни процеси в областта на лицето, които не са били отразени в медицинската документация за пострадалия.

При тези медицински данни относно последиците от нанасяне на удар с ръка в областта на лицето, съгласно които липсата на външни увреждания е възможна само при нанасяне на удар с неголяма сила, правилно въззивният съд е заключил, че ударът, който подсъдимият М. е нанесъл в лицето на пострадалия е бил слаб и с неголяма сила.

Относно механизма на получаване на черепната травма, която е тежка, съпътствана е със счупване на черепа и множество вътрешни увреждания на мозъка в лявата и дясна части, ВКС възприе напълно становището на вещите лица, изготвили комплексната медицинска експертиза, назначена от въззивния съд и това на експерта Д., който е изготвил медицинските експертизи на труп и по писмени данни. Описаният механизъм на получаване на травмата е базиран на медицинските данни за вида и характера на полученото увреждане във външната част на главата, включително и оставените следи от настилката върху окосмената ѝ част, и състоянието на мозъка при аутопсията. Вещото лице е категорично, че

наличието на вътрешни увреждания в дясно и в ляво се дължи на силния удар, при който мозъкът се размества и се удря както в областта на външното увреждане, така и в обратната посока, по механизма на противоудара, т.н. контра-ку, което обяснява наличието на увреждания и от ляво. Сочи, че контузиите на мозъка се получават в резултат на сътресението на мозъка, като независимо от коя страна от външната страна на главата са механичните травми, уврежданията на мозъка могат да бъдат от всички страни в зависимост от движението му вътре в главата. В конкретния случай всички констатирани при аутопсията на трупа вътрешни увреждания на мозъка са получени заедно и от едно въздействие в дясната част на главата, като счупването на черепа и мозъчните кръвоизливи са настъпили по един и същ механизъм, поради уврежданията на определени тъкани на мозъка.

За броя на ударните въздействия експертите потвърждават, че се касае само до един удар в дясната област на главата в терена, / в тази област са видимите следи от плочки, обективирани в снимковия материал към експертизата/. От начина на отпечатване на кръстовидните фуги на плочките в зоната на теменната част, където е осъществен удара е еднозначно видно, че няма приплъзване в зоната на контакт, т.е. при падането тялото не се е плъзнало и цялата енергия е поета от този основен удар на черепа в плочките / описаният механизъм съответства на показанията на свидетелите за възприет от тях силен звук при удара в земята/. За да определят удара, нанесен от подсъдимия като „слаб“, вещите лица се позовават на позицията на тялото при падането му на земята, което е паднало назад с извърщане на главата в дясно. Нанесеният удар с ръка в лявата част на лицето е с посока от ляво надясно в зоната на главата, като направлението му е с по-малка компонента назад. Според експертите, това, което събаря тялото на земята е ротацията му по вертикалната ос, т.е. при обективно осъществено падане назад, е възможно да се осъществи или чрез процес на отклоняване със залитане и падане или комплексно от този процес с въздействие от контакт. При наличните данни, че нанесения удар с ръка по лицето не е бил с голяма енергия, не е възможно падането да е получено единствено в резултат на удара в лицето. Местонахождението на счупването сочи на осъществена ротация от главата, която при падането е застанала в позицията, в която е осъществено съприкосновението с терена, но предвид слабия удар, експертите изключват възможността тази ротация да е резултат от ударното въздействие, упражнено от подсъдимия, а считат, че се дължи на други неизяснени причини. Включително и на поведението на пострадалия при удара, тъй като главата е свързана с шията, която играе роля на т.н. „шарнир“ и позволява при падането по гръб да се срещне с лявата или дясната си страна и да не се удари в терена в тилната си област.

При установените от въззивния съд факти, които касационната проверка с правомощията по чл.354,ал.5 от НПК възприе, доводите на държавното и частно обвинение за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, поради неправилна доказателствена дейност на въззивния съд се намериха за неоснователни, поради което искането за отмяна на контролираното решение и за потвърждаване на първоинстанционната присъда не може да бъде уважено.

От правна страна:

В протеста на прокурора се сочи, че правилната правна квалификация на деянието е по чл.116 от НК, при форма на вината евентуален умишъл за причиняване на смъртта на пострадалия А., поради което се иска да се отмени въззивното решение и да се потвърди присъдата на първия съд. Същата теза се поддържа и в жалбата на частните обвинители като едно от алтернативните

искания, които се съдържат в нея. Като втора алтернатива в жалбата на частните обвинители се оспорва правната оценка на телесната повреда, по отношение на която подсъдимият е проявил умисъл, като се сочи, че са налице факти за средна телесна повреда.

ВКС намира исканията от протеста и жалбата за неоснователни.

Искането на прокурора за квалифициране на деянието като умишлено убийство при форма на вината евентуален умисъл е неприложимо спрямо възприетите факти относно вида, характера и интензитета на упражнената от подсъдимия слаба сила спрямо пострадалия, което изключва възможността той да носи отговорност за това, че е предвиждал или допускар настъпването на смъртта на пострадалия като резултат от това свое въздействие върху него.

Аналогично, алтернативната теза на частните обвинители е несъвместима с приетите факти по делото, а възражението срещу квалификацията на телесната повреда е неоснователно. Фактическите изводи за вида и характера на упражненото от подсъдимия въздействие върху пострадалия и обективните последиците от това въздействие – липса на външни и вътрешни травматични увреждания сочи на умишлено причинена лека телесна повреда без разстройство на здравето.

При тези фактически данни за поведението на подсъдимия по нанасяне на не силен удар в областта на лицето на пострадалия А. А., който няма обективно проявление под формата на телесно увреждане по лицето, което по естеството си представлява лека телесна повреда, изразяваща се в болка и страдание и причините за последвалото падане на земята от собствен ръст, довело до тежка черепно-мозъчна травма, от която впоследствие е настъпила неговата смърт, правната оценка на въззивния съд като престъпление по чл.124, пр.3, вр.чл.130, ал.2 от НК е правилна и се възприема и от настоящия състав на ВКС.

Престъпният състав на нормата на чл.124 от НК, причиняване на смърт по непредпазливост в резултат на умишлено нанесена телесна повреда се характеризира с двойна/ смесена / форма на вина – умисъл по отношение на причинената телесна повреда и непредпазливост спрямо вредоносния резултат, настъпването на смъртта. Изпълнителното деяние се изразява в причиняване на умишлена телесна повреда, а смъртта на лицето е по-отдалеченият във времето резултат, който се намира в непосредствена причинна връзка с причиненото телесно увреждане, но опосреден от него.

В съдебната практика и теорията безпротиворечиво е прието, че квалификацията на деянието като причиняване на смърт по непредпазливост зависи от вида на умишлено причинената телесна повреда, съответно по чл.128, 129 или 130 от НК. Ако от умишлено причиненото по-леко по вид телесно увреждане настъпят по-тежки усложнения и смърт, които деецът не е искал или допускар, отговорността за настъпилата смърт следва да се квалифицира във връзка с по-леката телесна повреда, която е причинена умишлено, тъй като по-тежките увреждания са причинени по непредпазливост / Р № 8 /90 г. на ОСНК на ВС/.

Настоящият случай разкрива признаците на настъпила смърт по непредпазливост в резултат на умишлено нанесена лека телесна повреда. Умисълът на подсъдимия може да бъде отнесен само до причиненото от него увреждане в областта на лицето чрез удара с ръка, който е бил нанесен с неголяма сила, съобразно установената липса на видими травматични увреждания и следи по лицето след нанасянето му. Съгласно фактите по делото от този удар подсъдимият не е получил разстройство на здравето, а падането му на земята от собствен ръст и

последвалия силен удар в главата са комплексен резултат от защитната му реакция и състоянието на алкохолно опиване, придружено със загуба на равновесие.

При установените факти за механизма на получаване на тежката черепно – мозъчна травма /падане без приплъзване върху твърда настилка с плочки и директен удар на черепа върху терена, довел до счупването му/ подсъдимият може да отговаря само за умишлено причинена лека телесна повреда, тъй като неголямата сила, с която е нанесъл удара по лицето на пострадалия не сочи на умисъл за по-тежко телесно увреждане. Такъв умисъл не може да бъде изведен и от начина на осъществяване на телесното посегателство, тъй като видно от становището на вещите лица от комплексната експертиза, силата на удара при падането на земята не е резултат на външно въздействие от удара по лицето, а се дължи на ротацията на главата на пострадалия, която е по различни причини, извън поведението на подсъдимия.

При тези данни не се констатира допуснато от въззивния съд нарушение на материалния закон. Основния довод, по който се поддържа това оплакване е като последица от допуснати съществени процесуални нарушения, довели до неправилно установени съставомерни факти, което не се намери за основателно. В рамките на правилно възприетите фактически положения въззивният съд е приложил правилно закона, поради което решението, предмет на настоящата касационна проверка следва да се остави в сила. Искането за увеличаване на наложеното на подсъдимия наказание е отнесено до преквалификацията на деянието в по-тежко наказуемо престъпление, като оплакване за явна несправедливост на наложеното наказание в рамките на приетата от въззивния съд по чл.124, ал.1, пр.3 от НК квалификация, в касационните протест и жалби не се съдържа.

По изложените съображения касационният протест на прокурора и жалбата на частните обвинители, с които се иска преквалифициране на деянието в по-тежко наказуемо престъпление – по чл.116 от НК или по чл.124, ал.1, пр.2 от НК, като убийство при евентуален умисъл или смърт по непредпазливост в резултат от умишлено нанесена средна телесна повреда следва да се оставят без уважение.

В гражданската част решението на въззивния съд не е обжалвано и е влязло в сила, поради което не е предмет на настоящата касационна проверка.

С оглед изложеното, решението на ВтАС като правилно и законосъобразно следва да се остави в сила.

Водим от горното и на осн. чл.354, ал.1, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 15/15.03.2021 г. на Апелативен съд – гр. В. Търново, постановено по в.н.о.х.д. № 237/2020 г.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: